

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Titulus XI. Appendix Dissertationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

Sed, inquires, pœna nullitatis admitti non debet, nisi in Casibus à Jure expressis, sicut cœtera pœnæ. Verum quidem hoc; sed fatendum est, quòd Lege aut Canone actum prohibente, genuinus est ille casus Legis, ubi nullitas ipso jure dispositionem Legis sequitur.

Quod si usu, qui Leges abrogare potest, impedimenta principiò dirimentia, deinceps in impedientia tantùm mutata sunt: 10. Consuetudinis effectus ille est. 20. Principiò non ubique recepta sunt, ut impedimenta impedientia. 30. Matrimonii favor impedimentorum dirimentium rigorem fortè infregit. 4. Denique, Canones constituendo hæc impedimenta impedientia, monuerant fortè se nolle ut matrimonium, non obstantibus his impedimentis, contractum, esset nullum: aut, sic eos usus interpretatus erat. Quod autem probabilius videtur, favor ille induxit Exceptionem circà hanc rem, in Regula generali alibicumque observata, quæ vult, actum adversus Legis prohibitionem factum, sive Civilis, sive Canonica, à Populis approbata, esse nullum ipso jure; quamvis Lex nullitatis pœnam non ferat: nisi in Casibus specialibus usus ei derogaverit; cum nulla dubitatio sit, quin Consuetudo possit impedimentum, principiò dirimens, mutare in impedimentum merè impediens, ratumque facere omnem alium actum, qui juxtà legis dispositionem omninò nullus erat.

TITULUS XI.

APPENDIX DISSERTATIONIS.

Demonstratio absolvi potest, quòd etiamnum verba *ne peut*, in materia Matrimonii, trahunt nullitatem, quamvis Leges, quæ Matrimonium prohibent, in casibus à se constitutis, non adjecerint pœnam nullitatis; absolvi, inquam, potest, ope *Consuetudinis de Gorze*. & Constitutionis Regiæ, pro Colonia America. An. 1716. Consuetudo *Gorzensis* An. 1624. à Principe Lotharingicæ Familia emendata *Tit. 1. Art. 19.* fert verba sequentia: *Masculi non possunt antè 20. annos completos, & puella antè 18. legitime conjugari, sine expresso eorum consensu, in quorum potestate sunt.*

Art. 7. EDICTI Mensis Octobris An. 1716. circà *Servos Nigros Coloniarum*, in Curia registrati, 24. Novembris 1716. sic concipitur: *Servi Nigri utriusque sexus, qui in Gallias adducti aut missi in Gallias à Dominis suis, ibi Matrimonium contrahere non poterunt sine consensu Dominorum suorum, & postea quòd consentiant, dicti servi erunt & manebunt liberi & vigore dicti consensu.*

In Consuetudine *Gorzensi* & Regio Edicto, sola verba reperiuntur, *non poterunt*: nullitatis pœna non est expressè adjecta: de ea ne verbum quidem. Porro queritur, quanam fuerit mens Principum quorum autoritate Leges illæ latæ fuerunt? Matrimonium-ne permiserunt in casibus quibus illud prohibuerunt? Quod quidem dicendum esset, si opus fuisset adijci prohibitionibus pœnam nullitatis. Servi Nigri in Gallia constituti, possent igitur simul matrimonium contrahere sine consensu Dominorum suorum, & non possent. Non possunt, quia Edictum id fert nominatim; aliam pœnam non pronuntiat, eaque sublata, esset illusorium. Sed ex adverso, dicit aliquis, eos posse; quia non fuit adjecta nullitatis pœna. Verum, si, ex dispositione Juris utriusque, clausula hæc subintelligatur in Legibus Prohibitivis ipso Jure, & ex vi verborum, facile est tollere difficultatem.

Aliud exemplum subjicio. Hæc Propositio: *Quædam personæ non possunt conjugari in certis circumstantiis, & hæc: Matrimonium non potest esse inter illas;* verbis ferè synonymis constant. Porro Concilium *Trident. Cap. 6. Sess. XXIV. de Reformat.* hæc ultimâ utitur, inter Raptorem & Raptam nullum posse con-

sistere matrimonium, quam diù Rapta in potestate Raptoris manserit. Nonne autem unum ac idem est, ac si dixisset, *non poterunt unâ conjugari*: & si hoc modo locutum fuisset, adjiciendane fuisset nullitatis pœna?

TITULUS XII.

DISSERTATIO circà causam Nullitatis Actuum contra Legis prohibitionem factorum: ubi sententia opposita defenditur.

Queritur 1°. an nullitas Actuum Legi contrariorum subintelligatur in omnibus casibus, in quibus expressa non est? 2°. An, contra, locum tantum habeat, cum expressè lata est? Sanè magna est & magni momenti difficultas proposita; momentum ejus qualitati & amplitudini materiæ respondet. Agitur de Legibus, Contractibus, Tractatibus Pacis aut Belli, inter Principes; de Brevis, aut Provisionibus Beneficiorum, aut Officiorum, sive Sæcularium, sive Ecclesiasticorum; & de Judiciis utriusque generis: uno verbo, de Jure Publico & Privato, frequentibus infractionibus Legum utrumque continentium violato. Porro, si infractiones illæ annullant omnes actus in quibus reperiuntur, ingens erit actuum nullorum numerus.

Magni refert igitur difficultatem propositam solvere. Verum hæc solutio difficillima est; Nam Io. circà hoc occurrunt Regula Juris sibi invicem contraria: nempe hæc: *Quæ contra jus fiunt, pro infectis utriusque haberi debent. Reg. 64. in 6.* Cui affinis est *Lex non dubium. C. de legibus.* Et *Cap. 3. qui Matrimon. accus.* Et ista apertè adversa, *multa sunt quæ fieri prohibentur, quæ tamen facta tenent. C. 16. de Reg. 11°.* Infiniti sunt Casus, in quibus leges nullitatem expressè non ferunt, & alii contrarii in quibus illa expressè fertur. Si autem, inquirunt nullitas subintelligitur, cur tam sæpè exprimitur; & si necessarium sit illam exprimi, ut locum habeat, quamobrem Leges intrâ prohibitionem steterunt, nec ultra ad annulationem progressæ sunt, tot in Casibus, in quibus nullitas ex qualitate argumenti valdè necessaria videtur.

III. Dubio locus est an nullitas sit pœna? Hinc enim ea cadit in actum punitionis incapacem, nihilque aliud est, quam consecutio prohibitionis, & transgressionis ejus, positò quòd semper subintelligatur, cum expressa non est. Illinc Constitutiones nostræ eam vocant *Pœnam*, ipsam ferendo his verbis, *sub pœna nullitatis*, (à peine de nullité) tam crebris in *Constitutione Civili*. An. 1667. & *Const. Criminali* An. 1670. & quæ leguntur etiam in aliis, ac maxime in *Edicto* An. 1606. *Art. 31.* Incertum itaque est, an ea sit ejusdem conditionis, ac Pœnæ, quæ tamquam odiosæ restringi debent, ad casus in quibus exprimuntur? An sit affinis Legibus, quæ tanquam favorabiles extendi debent ad casus non expressos, dummodò ratio Legis ipsis applicari possit.

IV. Inter Auctores qui affirmant nullitatem actus semper in Lege prohibitiva contineri, quorum sanè numerus amplissimus est; quidam agnoscunt plures Exceptiones, quæ, junctâ ratione ab ipsis allatâ, intricacionem pariunt. Talis est præ cæteris, *CANISIUS* in *Reg. 64.* supra laudatam, à quâ excipit Matrimonium post votum simplex contractum, aut contra interdictum Ecclesiæ, aut cum Neophitâ, quam ad Baptismum contrahens instituerit; Ordinationem Clericorum, Consecrationem Ecclesiarum, Sententiam Judicis duriorum, aut conditionalem, aliasque supplere Exceptiones significat; tùm rationem illarum Exceptionum afferens, dicit, eas nasci ex eo quòd Leges expressè permittant actus prædictos subsistere, non obstante eorum contrarietate dispositioni Legum.

Porro, hæc Exceptiones, earumque rationes molestos